

Hoofdstuk 8 – Belastingen

Voor dit hoofdstuk geldt meer dan voor de andere hoofdstukken van de Pleegwijzer dat de inhoud informatief is en zeker niet juridisch sluitend. Fiscale regels zijn sterk afhankelijk van persoonlijke omstandigheden. Fiscale wet- en regelgeving wijzigt ook regelmatig. Het is daarom raadzaam om bij twijfel een adviseur te raadplegen of via het cluster pleegzorg te vragen waar u de juiste informatie, die past bij uw omstandigheden kunt halen.

In de politiek is men inmiddels zover dat pleegzorg (bijvoorbeeld het begrip pleegkind) wordt meegenomen in allerlei regelingen. In tal van regelingen is echter nog niet expliciet naar pleegzorgsituaties gekeken en zijn de bestaande definities van pleegkinderen e.d. bij de diverse sectoren van de overheid niet eenduidig. In heel veel regelingen, zoals belastingen en toeslagen, gelden per regeling eigen regels voor kinderen en ook pleeg- stief- of adoptiekinderen. Kortom men dient zich naast de algemene vragen of men voor een bepaalde regeling in aanmerking komt ook steeds af te vragen wat het effect van kinderen is en dan nog specifiek het effect van pleegkinderen. Onderstaand staan de meeste hoofdregels beschreven. Toch is door de complexiteit van de regelingen de werkelijkheid in sommige gevallen anders. In die gevallen adviseren wij u om contact op te nemen met uw pleegzorgwerker of een adviseur.

We proberen u in dit hoofdstuk tips en suggesties te geven, maar uiteraard bepaalt u zelf of u belastingtechnische acties wilt ondernemen.

Algemeen

Om te bepalen of uw pleegkind aangemerkt kan worden als pleegkind in de zin van de belastingen zijn een aantal zaken van belang. Zo ook in het beoordelen op welke aftrekposten u een beroep kunt doen. Hieronder worden een aantal termen verklaard.

Pleegcontract

Elke pleegouder die een pleegvergoeding ontvangt van de pleegzorgvoorziening, heeft een pleegoudercontract ondertekend. De verantwoordelijkheid voor de opvoeding en het onderhoud ligt daardoor niet bij de pleegouder(s), maar bij de pleegzorgvoorziening. Pleegouders hebben onder andere om deze reden GEEN recht op kinderbijslag.

Onderhoudseis

U voldoet aan de onderhoudseis als u kunt aantonen dat u op de peildatum uw pleegkind in belangrijke mate onderhield (minstens voor €408,- per kwartaal). Dit wordt door de belastingdienst per situatie beoordeeld. Onder de onderhoudskosten vallen bijvoorbeeld ook de kosten voor het halen en brengen van het kind naar een ouderbezoek of therapeut of uitgaven voor sportclubs. Deze kosten moeten natuurlijk wel door u betaald zijn, op uw inkomen drukken en nergens te declareren zijn.

Opvoedingseis

U voldoet aan de opvoedingseis als uw pleegkind op de peildatum minimaal een half jaar (6 maanden en een dag) tot uw huishouden behoorde en u het opvoedde als uw eigen kind. Bezoekafspraken met ouders en het meebeslissen van ouders in bepaalde keuzes worden niet gezien als opvoeden.

Inkomstenbelasting (Artikel 1.4 IB)

Pleegkinderen zijn zij die door de belastingplichtige worden of werden onderhouden en opgevoed als een eigen kind. Er moet een financiële band zijn tussen het pleegkind en de pleegouder. De pleegouder moet voorzien in de opvoeding van het pleegkind. De financiële band met uw pleegkind bestaat wanneer u kunt aantonen dat de ontvangen pleegvergoeding niet toereikend is. Er gelden dus twee eisen: de onderhoudseis en de opvoedingseis.

LET OP: voor de belastingdienst weegt de onderhoudseis echter zwaarder dan de opvoedingseis. In sommige gevallen kunt u toch in aanmerking komen voor aftrek, terwijl u niet helemaal aan de opvoedingseis voldoet.

Pleegvergoeding

Het basisbedrag en de toeslag (voor extra kosten) zijn onkostenvergoedingen en blijven bij een beoordeling van inkomsten van de pleegouders, bijvoorbeeld in het kader van loon- of inkomstenbelasting, van huursubsidie of van aanvraag van bijstand, buiten beschouwing (geraadpleegd in de Regeling Pleegzorg, 22 december 2004, artikel 5, laatste alinea). U hoeft deze onkostenvergoeding dus niet als inkomsten op te geven in uw aangifte inkomstenbelasting. (Ze maken derhalve geen deel uit van uw verzamelinkomen, voor toeslagen e.d.)

Vrijstelling belastingheffing pleegvergoeding bij vier of meer pleegkinderen

Met ingang van 1 januari 2013 is de belastingwet aangepast en wordt de pleegzorgvergoeding niet meer als belastbaar inkomen beschouwd, ongeacht het aantal pleegkinderen dat in een pleeggezin verblijft. Daarmee vervalt de bepaling dat bij vier of meer pleegkinderen de belastinginspecteur van geval tot geval beoordeelt of er sprake is van een bron van inkomen. Pleegouders met vier of meer pleegkinderen hoeven niet meer aan te tonen wat de werkelijk gemaakte kosten zijn. Aan de bepaling is een zogenaamde horizonbepaling verbonden. Dit houdt in dat de bepaling uit de wet tijdig moet worden 'geëvalueerd' in verband met de effecten ervan, waarna parlementaire besluitvorming moet volgen over het vervolg. Gebeurt dit niet dan vervalt de vrijstelling zonder nadere maatregelen sowieso per 1 januari 2018.

Heffingskortingen en pleegkinderen

Deze kortingen op de te betalen belasting, gelden voor zowel ouders als pleegouders. Wanneer u recht hebt op een of meerdere heffingskortingen, dient u deze zelf terug te vragen bij de belastingdienst. Dit kan via de voor u reguliere aangifte inkomstenbelasting. Uw werkgever of uitkerende instantie verzorgt dit niet voor u. Heffingskortingen worden door de politiek gebruikt in het kader van de inkomstenpolitiek. Dit leidt steeds vaker tot inkomensafhankelijke heffingskortingen met een maximum.

Inkomensafhankelijke combinatiekorting

Deze korting is een faciliteit voor (pleeg)ouders die zorg en werk combineren voor (pleeg)kinderen jonger dan 12 jaar die minimaal 6 maanden in een kalenderjaar tot het huishouden behoorden en ingeschreven stonden op uw woonadres. Dit moet u aan kunnen tonen met het bewijs van inschrijving in het bevolkingsregister van de gemeente. Het gaat hierbij om degene die de zorg voor het (pleeg)kind heeft en niet om degene die de onderhoudskosten voor het (pleeg)kind betaalt.

LET OP: een pleegouder die aan een kind pleegzorg biedt in het kader van geïndiceerde jeugdzorg en daarvoor een pleegvergoeding ontvangt, komt NIET in aanmerking voor de inkomensafhankelijke combinatiekorting, zo blijkt uit een reactie van het ministerie van VWS

op Kamervragen. De reden hiervoor is dat een pleegkind niet wordt opgevoed en onderhouden als een eigen kind en het in de inkomstenbelasting dus niet gelijk wordt gesteld met een eigen kind.

LET OP: uw pleegkind dient bij het bevolkingsregister op uw adres te zijn ingeschreven. Controleer dit en schrijf het pleegkind eventueel alsnog in.

De effecten van pleegkinderen op de belastingboxen

De inkomsten worden onderverdeeld in drie boxen. Met name in Box 1 (inkomen uit werk en woning) zijn een aantal zaken interessant voor pleegouders. Hieronder leest u over de gevolgen voor u en uw pleegkind.

In Box 1 kunt u uw buitengewone lasten aftrekken. Buitengewone lasten kunt u alleen aftrekken van uw inkomen als u aannemelijk kunt maken dat deze ook daadwerkelijk door u gemaakt en betaald zijn (op u drukken). Gespecificeerde nota's dient u te bewaren (datum afschrift van betaling is eveneens van belang). De belastingdienst heeft tabellen met drempelbedragen en voorwaarden. Wij bespreken alleen de mogelijkheden die betrekking hebben op pleegzorg.

Ziekte, invaliditeit, adoptie, ouderdom en overlijden

Deze aftrekbare kosten zijn de afgelopen jaren behoorlijk ingekort. Mocht u kosten, die niet vergoed worden door de ouders dan wel de pleegzorginstelling en/of plaatser, dan lijkt het verstandig navraag te doen naar de eventuele mogelijkheden van aftrek.

Uitgaven voor levensonderhoud van (pleeg)kinderen jonger dan 30 jaar

Om te bepalen wat uw uitgaven waren, wordt de situatie aan het begin van elk kwartaal als peildatum gehanteerd. U dient het pleegkind voor minstens €408,00 per kwartaal te onderhouden naast de pleegvergoeding die u ontvangt voor uw pleegkind. Het kind mag geen eigen inkomen hebben (bijvoorbeeld een studiebeurs, bijbaan of uitkering). U mag ook geen kinderbijslag ontvangen. Aftrekbaar zijn de uitgaven voor primaire levensbehoeften als eten, drinken, wonen als uw pleegvergoeding bewijsbaar niet toereikend is. Het gaat om vaste bedragen die afhankelijk zijn van de leeftijd en mate van kosten in onderhoud (in belangrijke mate e.d.).

In box 3 vermeldt men het vermogen op 1 januari van het aangifte jaar. Bereken de waarde die de bezittingen en schulden van uw minderjarige kinderen hebben op 1 januari van het jaar waarover het aangifte doet. Het gaat om kinderen die op 1 januari van dat jaar jonger dan 18 jaar zijn. Dit kan er toe leiden dat ook vermogen van uw pleegkinderen in sommige situaties tot uw vermogen en dus inkomen wordt gerekend. Dit kan een vervelende consequentie hebben indien uw totale vermogen boven de vrijstelling uitkomt en in sommige situaties zelfs richting toeslagen. Dit gebeurt niet veel zodat we de effecten en oplossingen hier even onbesproken laten.

Toeslagen

Op dit moment kennen we in Nederland 4 toeslagen

1. Zorgtoeslag
2. Huurtoeslag
3. Kinderopvangtoeslag
4. Kindgebonden budget

Vooraf merken wij hier op dat u zelf goed in de gaten moet houden of u recht hebt op een toeslag. De Belastingdienst/Toeslagen beoordeelt grotendeels achteraf of er recht op een toeslag bestaat (bestond) en vordert eventueel de te vele betaalde toeslagen terug.

Onderstaand de hoofdregels. Bij twijfel een adviseur raadplegen of uw pleegzorgwerker.

Zorgtoeslag

Voor de zorgtoeslag is het hebben en/of verzorgen van een kind geen voorwaarden of belemmering.

Huurtoeslag

Voor de huurtoeslag zijn ook medebewoners van belang. Een medebewoner is iemand die deel uitmaakt van uw huishouden en die op hetzelfde adres is ingeschreven bij de gemeente. Bijvoorbeeld uw kind, een ouder of iemand anders die bij u woont. Ook een pleegkind dat op uw adres staat ingeschreven telt dus mee. Een medebewoner telt alleen voor de huurtoeslag mee.

Voor de huurtoeslag telt ook het toetsingsinkomen van eventuele medebewoners mee. Hebt u, uw toeslagpartner of uw medebewoner een (pleeg)kind dat jonger is dan 23 jaar? Dan tellen wij een deel van het inkomen van dit kind niet mee (voor 2017: 4.788) bij het berekenen van uw Huurtoeslag

Kinderopvangtoeslag

U kunt kinderopvangtoeslag krijgen als u en uw eventuele toeslagpartner aan de volgende voorwaarden voldoen:

- U en uw toeslagpartner werken, volgen een traject naar werk of een opleiding of inburgeringscursus.
- U hebt met het kindercentrum of gastouderbureau een contract afgesloten.
- U betaalt zelf een deel van de kosten van kinderopvang. Dit is uw eigen bijdrage.
- U en uw toeslagpartner hebben de Nederlandse nationaliteit of een geldige verblijfsvergunning.
- U krijgt kinderbijslag of een pleegouderbijdrage, of u onderhoudt het kind in belangrijke mate.
- Uw kind gaat naar een geregistreerde kinderopvang.
- Uw kind staat ingeschreven op uw woonadres.
- Uw kind zit nog niet op het voortgezet onderwijs.

Voor de kinderopvangtoeslag is dus vereist dat u of kinderbijslag ontvangt of een pleegouderbijdrage.

Kindgebonden budget

Men heeft recht op kindgebonden budget indien men een kind heeft dat voldoet aan de volgende voorwaarden:

- Is jonger dan 18 jaar.
- U krijgt kinderbijslag van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
- Uw (gezamenlijke) inkomen is niet te hoog. Het hangt van het aantal kinderen af welke inkomensgrens voor u geldt.
- U hebt de Nederlandse nationaliteit of een geldige verblijfsvergunning.
- Uw (gezamenlijke) vermogen is niet te hoog.

Het maakt voor kindgebonden budget niet uit of uw kind uw eigen kind is, een stiefkind, of een pleeg- of adoptiekind. Om kindgebonden budget te krijgen, hoeft uw kind (ook) niet bij u te wonen.

Kortom voor uw pleegkind geldt:

- U krijgt pleegoudervergoeding. U krijgt dan voor uw pleegkind geen kinderbijslag en daardoor hebt u ook geen recht op kindgebonden budget.
- U krijgt geen pleegoudervergoeding, maar wel kinderbijslag voor uw pleegkind. U kunt kindgebonden budget krijgen.
- Uw kind is 16 of 17 jaar. U krijgt geen pleegoudervergoeding en ook geen kinderbijslag voor uw pleegkind. De kinderbijslag is gestopt omdat uw pleegkind niet meer op school zit en

werkt. U onderhoudt uw pleegkind in belangrijke mate. Dan kunt u kindgebonden budget krijgen.

Sociale Wetgeving (Artikel 19 SW)

Kinderen die voor het tijdstip waarop zij de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt, gedurende tenminste vijf jaar uitsluitend door de pleegouder als een eigen kind zijn opgevoegd en onderhouden, worden aangemerkt als pleegkinderen voor de Sociale Wetgeving.

LET OP: dit heeft invloed op erven, uitkeringen en successierecht.

Dit hoofdstuk is tot stand gekomen door gesprekken met de belastingdienst en een accountant. Doordat de belastingwetgeving erg in beweging is en complex van aard is, met name wanneer het uitzonderingen betreft, kunnen er toch onwaarheden in dit hoofdstuk staan. U kunt er dan ook geen rechten aan ontleen. Hebt u na het lezen van dit hoofdstuk nog vragen of andere ervaringen met de belastingdienst, laat het ons dan weten.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar:

Belastingtelefoon: 0800-0543 (waar u specifieke vragen kunt stellen)

Bestellijn Belastingen (waar brochures te bestellen zijn)

www.minfin.nl (waar vragen en antwoorden ter inzage liggen)